

ברקלים זליגמן

בין כל שימות גילוי העבריים, הן פחות מכובדת היא המלשינות. המלשינים, גם כשתרמו להשגת מטרות נעלות ביותר, לא זכו אלא לבזו ולקלון בעיני כל חברה המכבדת את עצמה. דוגמה בולטת לכך היה יחסם של אורחי ישראל, כאשר נודע לפני ארבע שנים על קיומו של שירות ממלכתי מיוחד שהתבסס על מלשינות. השא... שרות האינפורמציה של משרד האוצר, אשר נועד לאסוף פרטים על גיושמי

מכל סכום שהנתבע אנגל ישיג משלטונות מסי'הכנסה עבור האינפורמציה אשר ימסור. התובע טרח רבות בעניין זה, משנת 1955 ועד סוף שנת 1960 — הדינה, במשך חמש שנים — ואף קיים פגישות וישיבות עם פקידים בכירים במשרד האוצר, לרבות נציב מסי'הכנסה.

עם גמר העניין, עליו נמסרה האינפורמציה המתאימה, היה האוצר מוכן לשלם לנתבע רק סכום פעוט, שאינו עומד ביחס למה שהוסכם בחילה. אולם אחרי משא ומתן ארוך ומייגע, הושג הסכם, לפיו ישלמו שלטונות מסי'הכנסה לנתבע סכום של 6000 ל"י. התובע טוען שהסכום של 3000 ל"י מגיע לו כשכר טרחה, או כשכר ראוי עבור גיבול משא ומתן להשגת ההסכם הנ"ל.

***

מלשיין או נוקם?

יתרה זו הפעם הראשונה בה נחשפה לעינינו אחת משיטות איסוף האינפורמציה של מסי'הכנסה הישראלית. היא לא עוררה כבוד כלפי איש מהנוגעים בדבר. ההסתמכות הראשונה היתה, כמובן, ממסר האינפורמציה עצמו. הדמות שצוירה בעיקר בות הפירסומים, היתה דמותו של מלשיין מיקצועי אולם סיפורו של אנגל, הרחק המדוק, המתפרסם בעמודים אלה בפעם הראשונה, מסביר את הרקע האישי שהביא לפעולת ההלשנה — שבמיקרה זה היתה פעולת נקמה, תוצאה של טראגדיה אישית. מה היה חלקו האמיתי של עורך-הדין בעניין זה? מקס זליגמן (58), הוא אחת הדמויות הבולטות ביותר בין עורכי-הדין בישראל. זליגמן, יליד ח'לס, התפרסם בתקופת המאנדט במשפטי אסירי אצ"ל ולח"י — ובייחוד בעת שהגן על דב גרוני. הוא מכהן כנשיא גדול של לישכות הבונים החופשיים בישראל, וכיושב-ראש איגוד ישראל-חבר העמים הבריתיים. כדי להבין את עמדתם של הנוגעים בדבר, יש צורך לדעת את פרטי העיסקה בין

כיום לתשלום של 6000 ל"י בלבד, תמורת האינפורמציה — וזה בשעה שהתביעות, אותן הגיש האוצר נגד אוקבה בעיקבות ה' אינפורמציה של אנגל, טרם הגיעו לסיימן וטרם ידוע מה תהינה הכנסות האוצר מהן.

***

מסי'הכנסה הפר סוד

שה עוד יותר להסביר את צעדו של זליגמן, בעת הגשת התביעה נגד אנגל ובפירוט מעשיו של זה. אחד מיסודות הסכם בין אנגל לבין מסי'הכנסה, היה שמר של האיש ישאר סודי, אפילו כלפי פקידיו מסי'הכנסה. סודיות זו הופרה בחילה על-ידי אנשי מסי'הכנסה. אבל עצם הצגתו של אנגל כמלשיין בעיני הציבור, בכתב-התביעה אותו הגיש זליגמן, הוציאה את שמו מתחום הסודיות.

קרוב לחדאי שעניין זה יובא בקרוב לדין במועצה המשפטית, שתצטרך להחליט אם פעולות מעין אלה, מצד עורך-דין, אינן חורגות מגדר האתיקה המיקצועית.

מלבד המחלוקת אם מגיע לעורך-הדין מקס זליגמן שכר-טרחה או לא, שנויה במחלוקת בין הפרקליט ולקוחו נקודה גורפת: מי יזום את הפניה למסי'הכנסה? אנגל מייחס גם לפרקליטו חלק בעניין. לער מה זאת, טוען זליגמן: בנימין אנגל בא אלו, והציע לי לבצע עבורו פעולת-תיחך מסוימת אצל שלטונות מסי'הכנסה. תמורת זאת הציע לי חמישים אחוז ממה שיקבל. אילו היה מציע לי סכום אחר, הייתי מקבלו גם כן. מאז שקיבל את הכסף ממסי'הכנסה, השתמש תמיד מלשם את חלקי.

מכל מקום, קיים בעיסקה זו צד, אשר נקט בעמדה שלילית מכל הבחינות, עמדה המצוררת ביקורת קשה במיוחד. זהו הצד היחיד שנהנה מן העיסקה: משרד האוצר ושלטונות מסי'הכנסה.

יהיה יחסו של הציבור כלפי בנימין אנגל ופעולתו כאשר יהיה — דבר אחד ברור: שלטונות מסי'הכנסה נהגו כלפיו בחוסר-הגינות, כאילו כדי לתקן את הפיתגום ה' עתיק: "ולמלשינים בפני מסי'הכנסה, לא תהיה תקוה".

כאשר היו זקוקים שלטונות המס לאיני

סיפורו האישי של בנימין אנגל

אחרי מה שכתבו עלי העיתונים, לפני שבוע, בטוחים כל אלה שהכירו אותי כי אני מלשיין מיקצועי. בראשון לציון, עיר מגורי, רוצים לעשות לי ליניץ. אני מפחד לחזור הביתה, עוזבתי את הבית שלי ולפעמים, כשאני נאלץ לשוב לביתי, אני עושה זאת באישון לילה.

כל מי שהיו לו פעם צרות ממס הכנסה, בטוח שאני הוא זה שהלשנתי עליו והר דעתי לשלטונות המס על העסקים שלו. האנשים בראשון התנפלו על אדם אחד ה' נושא, אמנם, את השם אנגל אבל אין לו כל קשר איתי. אפילו לבת שלו עושים צרות.

זה הרס אותי. אף פעם לא הייתי מלשיין מיקצועי. אם עשיתי מה שעשיתי, ומסרתי למס הכנסה על העניינים של בית-החרושת אוקבה, הרי זה רק בגלל טראגדיה אישית. רק האנשים הבודדים שמכירים את הרקע של כל הפרשה ויודעים מה היה עניין אוקבה, מבינים שבכל חי לא הילשנתי על מישהו אחר.

ואם הייתי מוכן לסכן את שמי ואת ה' כבוד שלי — זה רק בגלל העחל שנגרם לי.

היום אני בן 66. אני חי בארץ כבר 20 שנה, וכל השנים האלה אני גר בראשון לציון. כל אחד בעיר הזאת מכיר אותי ויודע מי אני. עליתי לארץ מפולניה, שם הייתי סוכן של חברה גדולה לייצוא וייבוא, בגדיניה. אני אירגנתי את כל העסקים של החברה הזאת למזרח הקרוב. בין השנים 1936—1939 הייתי בא כל חודש לארץ, אירגנתי יבוא של בשר ועופות לארץ ישראל.

עשרה ימים אחרי שפרצה מלחמת העולם השנייה הצלחתי לברוח דרך רומניה, ולהגיע ארצה. הבאתי איתי כמה קילו זהב ובכסף הזה קניתי לי משק גדול בראשון-לציון והתחלתי לגדל בו חזירים ועופות. היה לי או דירה-חזירים הגדול ביותר בארץ.

בתקופת המלחמה, כשהיה בארץ מחסור בבשר, אני סיפקתי בשר לאנגלים וגם לאמריקאים, חוץ מההספקה האיטליאנים. היי תי אורח ישר ומכובד.

עד היום אני שומר איתי תעודה שהוצ' אה ב'1949 על-ידי נשיא המועצה בראשון לציון, הדוקטור אליקים אוסטשינסקי, בה נאמר: "הננו לאשר בזאת כי אנו מכירים היטב את מר בנימין אנגל, אורח מושבתנו מזה שמונה שנים. מר אנגל ידוע לנו כאדם חרוץ, ישר ונאמן. במקרים רבים אף הוכיח נדיבות-לב למופת על-ידי הגשת תרומות

בנייני מפעל סכיני = הגילוח „אוקבה“ שאת ה

אנשי לישכת מסי'הכנסה ברחובות להרשות את יצאתו של אנגל מהארץ. תגרות שז שוק

מיוחד לא שש האוצר לשלם את הפרס הכספי שהובטח לאנגל עבור מסירת האינפורמציה. תחילה טענו אנשי ה' אוצר כי לא מגיעה לאנגל כל תמורה, כיוון שהאינפורמציה שלו לא כללה הוכחות. היתה זו טענה מזוהה, לאור העובדה ש'

מי הרוויח מגילוח אוקבה?

משרד האוצר לבין בנימין אנגל, ביניהם תיחך זליגמן עצמו. האינפורמציה שאנגל מסר לשלטונות מסי'הכנסה נועדה להוכיח כי מיפעל תעשייתי, מהגדולים והחזקים בארץ — המיפעל ל' ייצור סכיני הגילוח אוקבה, שאנגל, ב' תקופה מסוימת, עבד בו — העלים ב' משך שנים רבות חלק גדול מהכנסותיו.

בעיקבות אינפורמציה זו, תבע מסי'הכנסה לדין את חברת אוקבה ואת בעלה, יהושע קלוזמן. נציב מסי'הכנסה תבע מהם לשלם למסי'הכנסה את ההפרש שבין המס החל על ההכנסות, עליון הצהירה החברה, לבין ההכנסות האמיתיות, כפי שנראו בעיני מסי'הכנסה.

התביעה הוגשה בארבעה חיקים נפרדים. אחד מהם — הנוגע לשומת השנים 1955-56 — הסתיים; אחד עדיין תלוי ועומד ושניים נמצאים בבירור משפטי.

בתיק הראשון תבעו שלטונות מסי'הכנסה מחברת אוקבה תוספת של מס בשיעור של כ'200 אלף ל"י. אולם לבסוף הסכימו של' טונית המס לפשרה, לפיה תשלם אוקבה רק 20 אלף ל"י.

עמדתו של זליגמן בעסק זה שנוייה ב' מחלוקת בעיקר סביב שתי נקודות: זליגמן עצמו הציע כי ההסכם עם מסי'הכנסה היה על תשלום של 25 אלף ל"י לאנגל, תמורת האינפורמציה שסר. במכתב, אותו כתב זליגמן לזאב שרף, הממונה על הכנסות המדינה, ב'25 למאי 1960, כדי לזרז את התשלום המגיע לאנגל, אומר הפרקליט:

"בתחילת 1956 ביקר מר ישראל גרינשטיין (סגן נציב מסי'הכנסה) במשרדי, וב' נוכחות מרשי, הצהיר כי לאחר התיעוציות שקיים במשרד האוצר, יהיה האוצר מוכן לשלם סך של 25 אלף ל"י ויתכן כי סכום זה יגיע אף ל'30 אלף ל"י; באותו מעמד הוסכם בפירוט כי סכום זה ישולם למרשי אף אם שלטונות מסי'הכנסה יגיעו לידי פשרה עם אותו מיפעל".

למרות הסכם זה, היה זליגמן מוכן להס' של גרינשטיין לאנגל. תחילה הופרה הסודיות. לא רק ששמו של אנגל נמסר לגרינשטיין, סגן הנציב אף לחץ עליו להופיע בפני חוקרים נוספים של מסי'הכנסה. פרטי העיסקה שנערכה ביניהם נודעו גם ללישכת מסי'הכנסה ברחובות, שטיפלה ב' מיסיו של אנגל. מיד, או לכל היותר תוך זמן קצר, נודעה והותו של מוסר האינפור' מציה לאנשי אוקבה ולאנשים רבים אחרים. למרות הבטחתו של גרינשטיין, סירבו

מסי'הכנסה, נעזר לרוב גם באינפורמציה שסופקה על-ידי מלשינים מיקצועיים — נאלץ להתחלל, ולו רק באופן רשמי, בעיקבות לחץ דעת-הקהל והעיתונות.

משום כך, ניתן היה להבין, השבוע, את יחסם השלילי של ישראלים רבים כלפי אדם אותו לא הכירו רובם אישית — בנימין אנגל, סוחר מראשון-לציון, שהתפרסם כמי שהיה מוסר אינפורמציה לשלטונות מסי'הכנסה.

הגילוי נודע בדרך מקרה. הלשנותיו של אנגל, שסופקה למעשה, עוד לפני חמש שנים, יתכן ולא היו נודעות לעולם, לולא מחלוקת כספית אשר פרצה בין האיש לבין פרקליט, עורך-הדין מקס זליגמן.

השעוריה התמיצה כאשר זליגמן הגיש, השבוע, תביעה אורחית נגד לקוחו לשעבר, בנימין אנגל. התביעה היתה חסרת-תקד'ם. זליגמן תבע מלקוחו שכר-טרחה או שכר ראוי, שלא שולם לו, ושלדעתו היה מגיע לו עבור שירות שביצע עבורו.

השירות: תיחך בין אנגל לבין שלטונות מסי'הכנסה, לשם מסירת אינפורמציה על אדם שלישי; ותיחך בקשר לשכר האינפור' מציה, אותו דרש אנגל עבור שירותיו. זליגמן עצמו פירסם, בגילוי-דעת מפתיע, את כל הפרטים של הפרשה, בכתב-התביעה אשר הגיש לבית-המשפט. טען הוא, בין השאר:

הנתבע (בנימין אנגל) פנה בראשית שנת 1955 למשרד התובע (זליגמן) כדי ש' התובע ינהל משא ומתן עם שלטונות מסי'הכנסה, שמטרתו — להגיע לידי הסכם, לפיו ימסור התובע אינפורמציה תמורת תשלום במומונים.

הנתבע (זליגמן) ניהל את המשא וה' מתן עם שלטונות מסי'הכנסה, השתתף ב' ישיבות רבת במשרדי מסי'הכנסה, בהן מסר הנתבע את האינפורמציה המתאימה, הגיע, לבסוף, לידי הסכם תשלום לנתבע. ההסכם במופרש של 25 אלף ל"י, וקבל אחוז נטו נתבע, שזליגמן, התובע, יקבל אחוז נטו